

Stanisław Koziej

**POLITYKA
BEZPIECZEŃSTWA
PAŃSTWA**

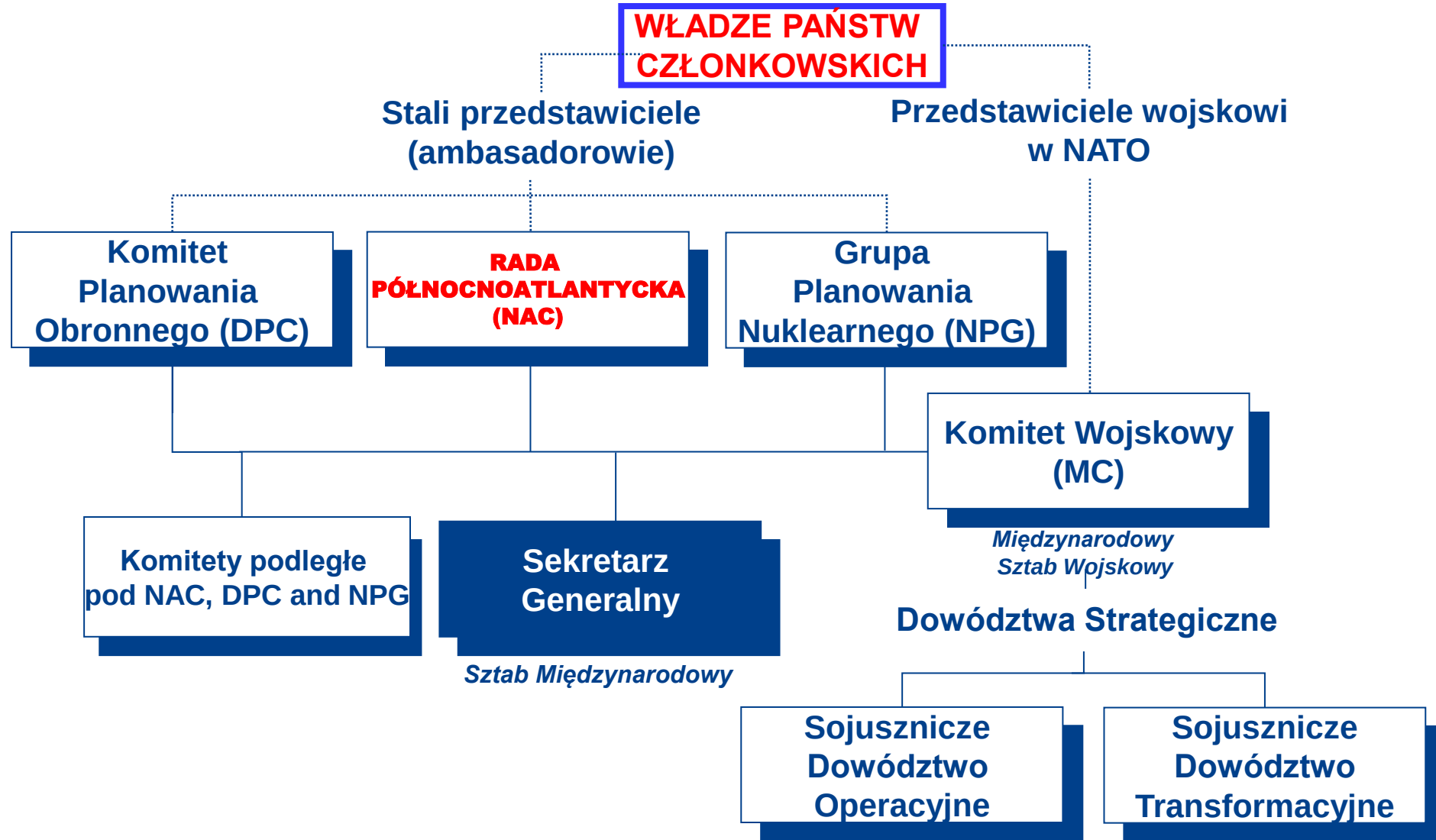
Cz. III

**Strategiczna koncepcja
bezpieczeństwa Polski**

ZEWNĘTRZNE FILARY BEZPIECZEŃSTWA POLSKI (NATO, UE, USA, partnerstwa regionalne)

NATRO

STRUKTURA CYWILNA I WOJSKOWA

Zintegrowana struktura dowódcza

Zasady funkcjonowania

- **Permanentne konsultacje polityczne**
- **Procedury konsultacyjne – komitety - rola stolic – zasada konsensusu**
- **Relacje między decyzjami sojusznicznymi i stanowiskami narodowymi**

Mechanizm reagowania NATO

Koncepcja strategiczna NATO z 2022 roku

https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf

- **Cele i zasady**
 - **Zapewnienie kolektywnej obrony, więzi transatlantyckie**
- **Środowisko strategiczne**
 - **Konfrontacja strategiczna, niestabilność, wybuchające konflikty: Rosja – najpoważniejsze i bezpośrednie zagrożenie; Chiny; terroryzm; cyber-; klimat**
- **Podstawowe zadania**
 - **Odstraszanie i obrona (mix zdolności nuklearnych, konwencjonalnych, MD + cyber- i kosmos)**
 - **Zapobieganie i reagowanie kryzysowe**
 - **Kooperatywne bezpieczeństwo („otwarte drzwi”, partnerstwa)**

ODSTRASZANIE SOJUSZNICZE

- **Odstraszanie zintegrowane/wielowymiarowe**
- **Odstraszanie nuklearne:**
 - na poziomie strategicznym - zasada **MAD**
 - Na poziomie taktycznej broni atomowej - **Nuclear Sharing**
 - Odpowiedź USA/NATO na rosyjską doktrynę „deeskalacji nuklearnej”
 - Udział Polski (terytorium, F-35...)
- **Od odstraszania odwetowego do odstraszania wzbraniającego/uniemożliwienia. Polityczna doktryna obrony „każdego cala” terytorium NATO = wymaga strategii obrony uprzedzającej**

Obrona sojusznicza

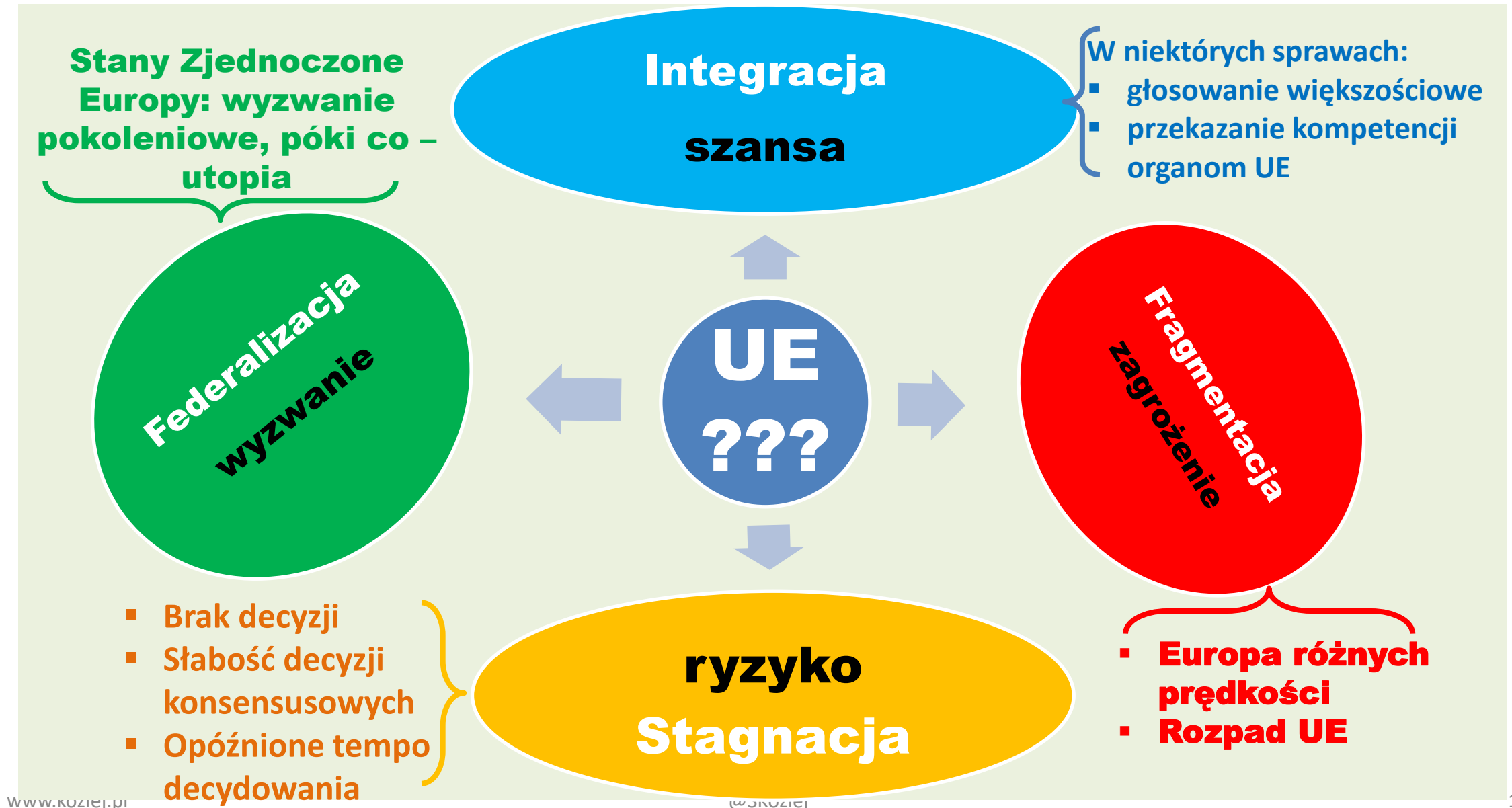
- **Monitorowanie kryzysu i wykrycie narastającego zagrożenia (wywiad, rozpoznanie, monitoring...): działania narodowe, oceny sojusznicze: **zdolności przeciwwzaskoczeniowe!****
- **Reagowanie obronne: wzmożenie odstraszania (powstrzymywania, mitygowania); operacja kryzysowa NRF/SSR **uprzedzające rozwinięcie**; podwyższenie gotowości sił narodowych; uaktualnienie planów operacyjnych...**
- **Przekazanie wojsk w operacyjne podporządkowanie dowództw sojuszniczych (Transfer of authority)**
- **Operacja obronna: **uderzenie uprzedzające, obrona wysunięta** (początkowo narodowa???, od początku sojusznicza!!!)**
- **Manewr strategiczny głównych sił wzmocnienia i kontrofensywa**
- **Próg wojny nuklearnej???**

NATO – wyzwania strategiczne

- **Więzi transatlantyckie i współdziałanie NATO-UE**
- **Przyjęcie Ukrainy do NATO**
- **Odstraszanie nuklearne, w tym w kontekście rosyjskiej doktryny „deeskalacji nuklearnej” (wzmocnione „nuclear sharing” +)**
- **Koncepcja obrony uprzedzającej/wysuniętej**
- **Wzmocniona i stała obecność wojsk na wschodniej flance**
- **Transatlantycka i europejska mobilność strategiczna („wojskowe Shengen” na potrzeby strategicznego rozwijania sił: warunki prawne i infrastrukturalne)**
- **info/cyber/obrona**

UNIA EUROPEJSKA

Kwadryga dylematów strategicznych UE

UNIA EUROPEJSKA: Globalna Strategia WPZiB/2016

- **MISJA:** promowanie pokoju, zapewnianie bezpieczeństwa i dobrobytu oraz budowanie ładu globalnego
- **PRIORYTETY:** bezpieczeństwo UE, odporność na pld. i wsch., podejście zintegrowane, kooperatywne łądy regionalne, ład globalny
- **WARUNKI SKUTECZNOŚCI:** wiarygodność, zdecydowanie, spójność
- **DALSZE KROKI:** nowelizacja strategii sektorowych, przeglądy strategii globalnej

Poziom ambicji UE w dziedzinie bezpieczeństwa: zadania strategiczne

REAGOWANIE NA ZEWNĘTRZNE KONFLIKTY I KRYZYSY:

obejmuje pełne spektrum zadań WPBiO w zakresie cywilnego i militarnego reagowania kryzysowego. Celem jest poszerzenie zdolności reagowania we wszystkich fazach cyklu konfliktowego, włącznie z prewencją, aby promować pokój i bezpieczeństwo w ramach opartego na zasadach ładu globalnego spinanego przez ONZ. Ambicją UE jest, aby być zdolną reagować zdecydowanie i szybko w ramach wszystkich zadań ujętych w artykule 43 Traktatu o UE

OCHRONA UE I JEJ OBYWATELI:

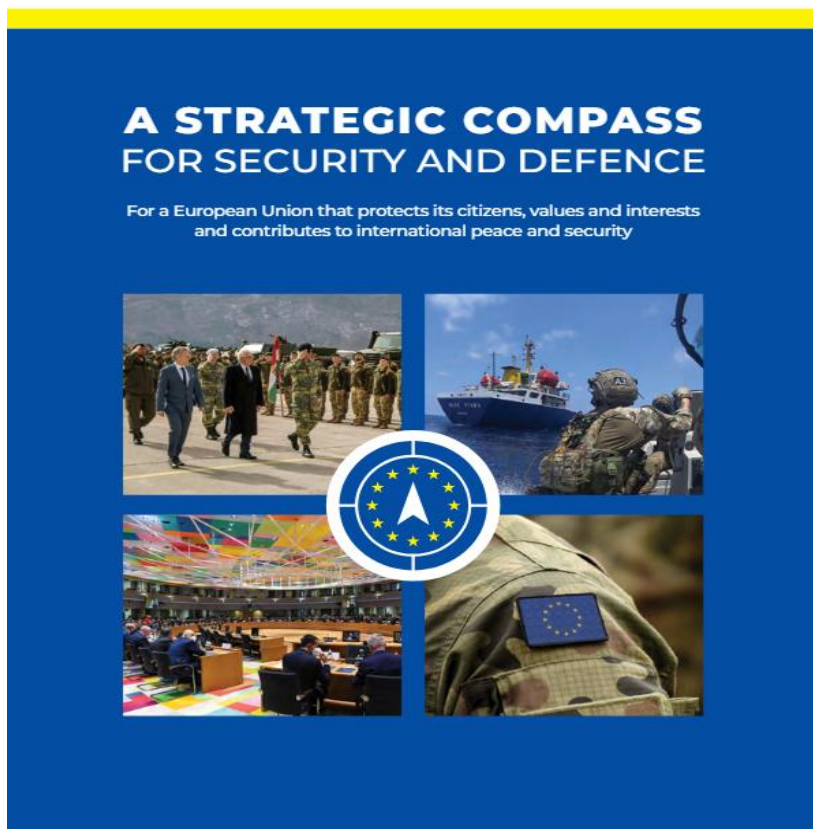
Obejmuje takie zadania, jak ochrona sieci i infrastruktury krytycznej; bezpieczeństwo granic zewnętrznych, włącznie z budowaniem takich zdolności u partnerów; ochrona cywilna i reagowanie na katastrofy; zapewnienie stabilnego dostępu i korzystania z przestrzeni globalnych; przeciwdziałanie zagrożeniom hybrydowym; cyberbezpieczeństwo; zapobieganie i przeciwdziałanie terroryzmowi i radykalizmom; zwalczanie przemytu; budowanie zdolności radzenia sobie z nielegalną migracją; promowanie przestrzegania reżimów antyproliferacyjnych oraz zwalczanie nielegalnego handlu bronią i zorganizowanej przestępczości

BUDOWANIE ZDOLNOŚCI PARTNERÓW W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA:

Misje/operacje wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony o zadaniach szkoleniowych, doradczych i/lub konsultacyjnych (mentoringowych) w sektorze bezpieczeństwa

KOMPAS STRATEGICZNY UE – 2022 r.

A STRATEGIC COMPASS TO MAKE EUROPE A SECURITY PROVIDER

Cele:

- **Zapewnienie wspólnych ocen środowiska bezpieczeństwa;**
- **Zapewnienie większej spójności w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony**
- **Określenie nowych sposobów i zdolności zapewniania bezpieczeństwa i obrony**
- **Określenie jasnych kryteriów oceny postępu w rozwoju ESDP**

Zadania: wzmocnić...

REAGOWANIE

Usprawnić decyzje polityczne i finansowanie, zwiększyć zdolności (5000 żołnierzy), wzmocnić struktury dowodzenia

BEZPIECZEŃSTWO

Zwiększenie zdolności wywiadowczych, reagowania na zagrożenia hybrydowe, cyberbezpieczeństwo

INWESTOWANIE

Zwiększenie nakładów na obronę i bezpieczeństwo, wprowadzanie wspólnych rozwiązań zbrojeniowych, wykorzystanie PESCO i EDA (UE – „provider” zdolności obronnych Europy w tandemie z NATO jako „userem”)

PARTNERSTWO

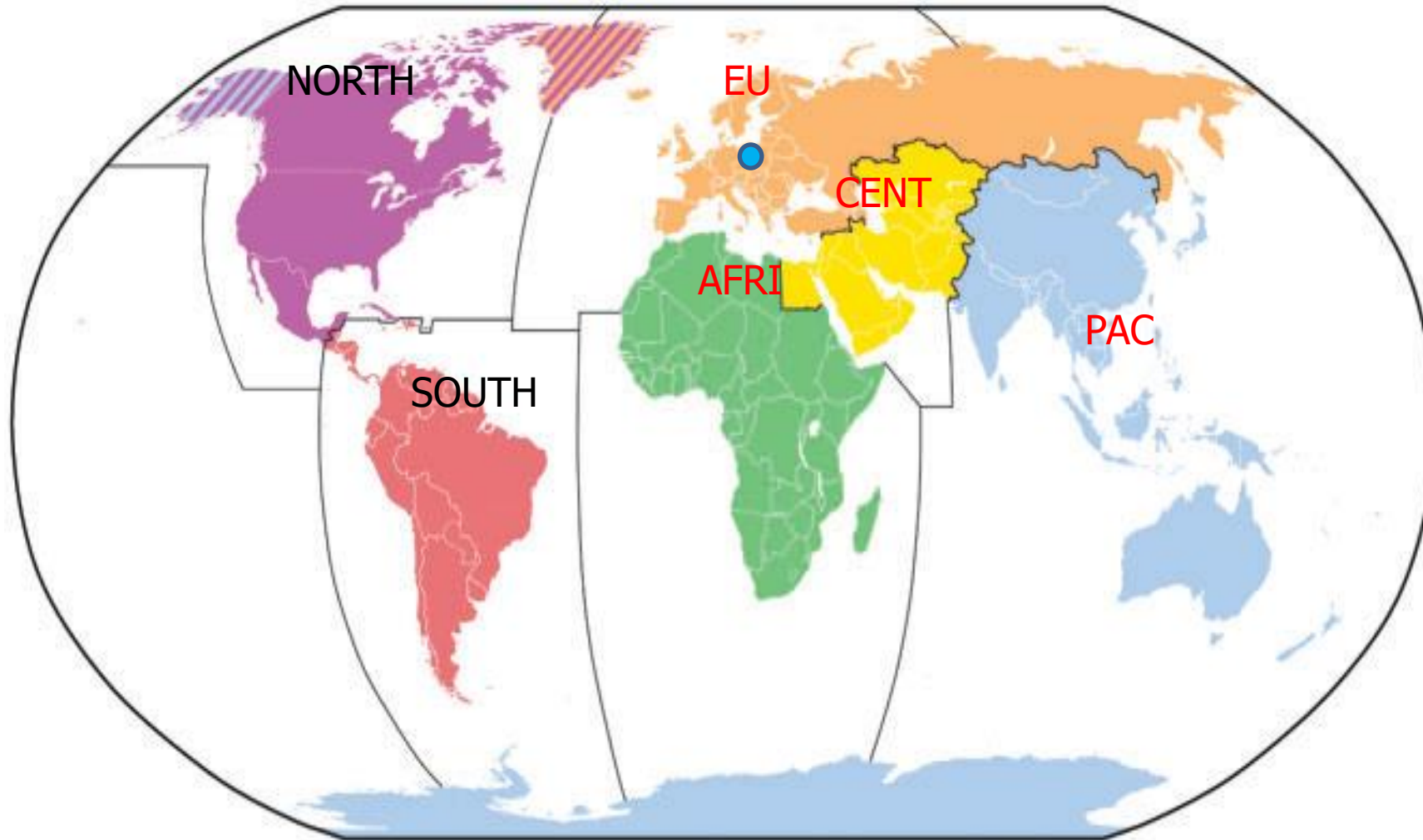
Współdziałanie z NATO, ONZ, OBWE oraz ważnymi graczami państwowymi spoza UE

Partnerstwo z USA

Sens i istota partnerstwa z USA

- **Trzeci zewnętrzny filar polskiego bezpieczeństwa: szybciej może reagować niż cały sojusz**
- **Ma sens wtedy, gdy interesy strategiczne USA są zbieżne z interesami narodowymi Polski (**teraz są zbieżne** - kontekst Rosji)**
- **Partnerstwo asymetryczne – różnica potęg**

GEOGRAFICZNE STREFY ODPOWIEDZIALNOŚCI STRATEGICZNYCH DOWÓDZTW USA

USA: dylematy strategiczne

- **USA wobec Chin:**
 - Główny rywal, pretendent do hegemonii. Pierwszy front II globalnej zimnej wojny. **Tajwan**, Morze Południowochińskie. **Spotkanie Biden-Xi: szukanie szansy na odprężenie**
- **USA wobec Rosji:**
 - Drugi front globalnej zimnej wojny. Cyberinterwencja Rosji w wybory. Wyścig zbrojeń. **Proxy war w Ukrainie**
- **USA wobec NATO i UE:**
 - Zaangażowanie NATO w rywalizację USA z Chinami
- **USA wobec Bliskiego Wschodu:**
 - Pośrednia rywalizacja z Rosją i Chinami. Iran, Arabia Saudyjska, Izrael, Palestyńczycy. **Problem Gazy.**

Obecność wojskowa USA w Polsce

Obecność wojskowa NATO

- 1 Wielonarodowy Korpus Północ-Wschód, Szczecin
- 2 Dowództwo Wielonarodowej Dywizji Północ-Wschód (MND-NE), Elbląg
- 3 Centrum Szkolenia Sił Połączonych (JFTC), Bydgoszcz
Jednostka Integracji Sił Sojuszu (NFIU)
Sojusznicze Dowództwo ds. Kontrwywiadu (ACCI)
- 4 Wzmocniona Wysunięta Obecność (eFP), Orzysz
- 5 Centrum Eksperckie Kontrwywiadu NATO (CI COE), Kraków

Obecność wojskowa USA

- 6 Tarcza przeciwrakietowa w Europie (EPAA), Redzikowo
- 7 Dowództwo Pancernej Brygadowej Grupy Bojowej (ABCT), Żagań
- 8 Komponent Pancernej Brygadowej Grupy Bojowej (ABCT), Skwierzyna
- 9 Komponent Pancernej Brygadowej Grupy Bojowej (ABCT), Świętoszów
- 10 Komponent Pancernej Brygadowej Grupy Bojowej (ABCT), Bolesławiec
- 11 Rotacyjny Komponent Logistyczno-Lotniczy, Powidz
- 12 Wysunięte Dowództwo Dywizyjne USA, Poznań
- 13 Komponent nr 1 z 52. Ekspedycyjnej Grupy Operacyjnej, Łask
- 14 Komponent nr 2 z 52. Ekspedycyjnej Grupy Operacyjnej, Mirosławiec

Plus: osłona wojskowa wsparcia Ukrainy; zakupy uzbrojenia - F-35, Patriots, Himarsy Abramsy...; energetyka - elektrownia jądrowa

Regionalne struktury i podmioty wspierające bezpieczeństwo Polski

- **Trójkąt Weimarski**
- **Grupa Wyszehradzka**
- **Trójmorze**
- **Bukaresztańska 9**
- **Współpraca sąsiedzka: Niemcy**
- **Ukraina**

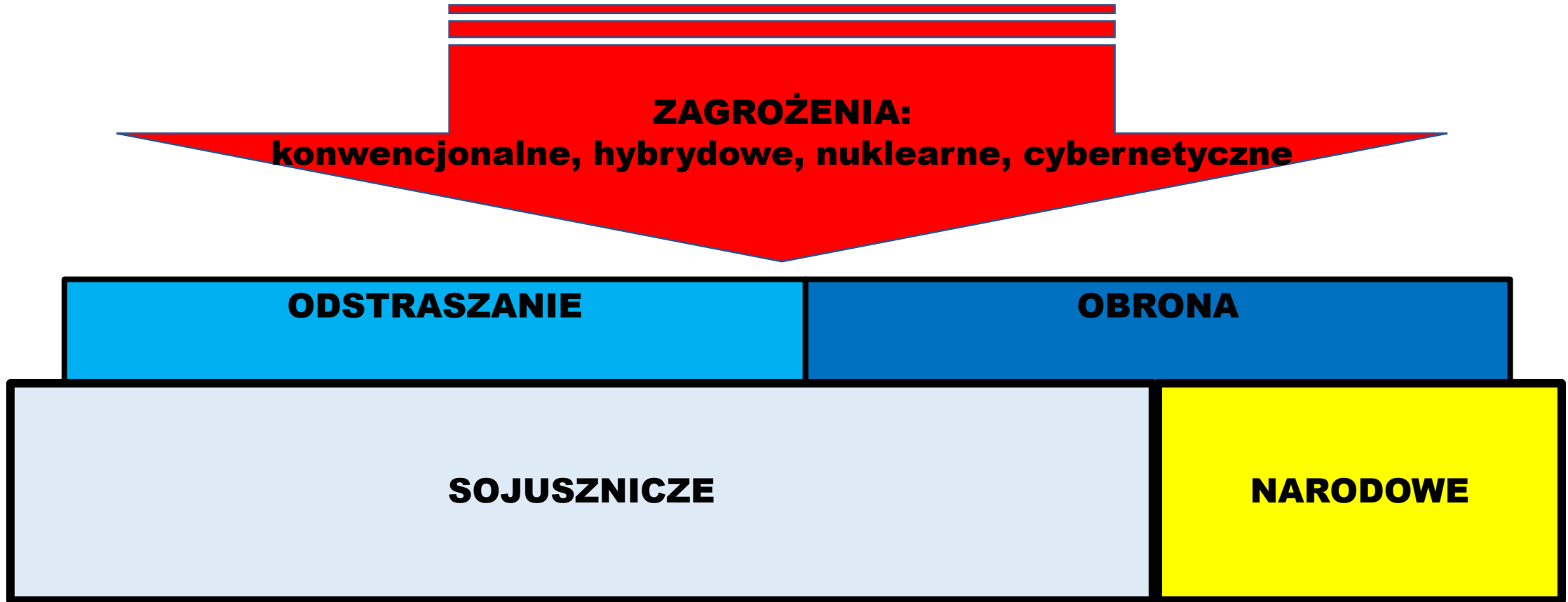
STRATEGIA OPERACYJNA (zadania systemu bezpieczeństwa)

Podsumowanie – poziomy zagrożen bezpieczeństwa Polski

PRZYPOMNIENIE

- **I poziom:** presja polityczno-strategiczna (wojna polityczna w ramach II zimnej wojny Zachodu z Rosją)
- **II poziom:** skryta interwencja zbrojna (agresja podprogowa)
- **III poziom:** agresja ograniczona
- **IV poziom:** wojna na pełną skalę

Strategiczne segmenty obronności

**DZIAŁANIA
STRATEGICZNE
(STRATEGIA
OPERACYJNA:
ZADANIA
SYSTEMU
BEZPIECZEŃSTWA)**

- **Pogotowie i odstraszanie (ubezpieczenie) strategiczne**
 - Współpraca sojusznicza i partnerstwa
 - Wywiad i kontrwywiad
 - Przygotowania obronne
- **Reagowanie kryzysowe**
 - Pozamilitarne (dyplomacja, sankcje ...)
 - Polityczno-militarne (udział w misjach, manewry...)
- **Obrona (działania wojenne)**
 - Agresja na dużą skalę – obrona sojusznicza
 - Agresja ograniczona - udział w obronie sojusznika
 - Agresja skryta (podprogowa) – obrona samodzielna i/lub sojusznicza

DZIAŁANIA WOJENNE

(Następstwo agresji na Polskę
lub sojusznika. Każda wojna byłaby wojną
sojuszniczą)

**Wojna obronna na
własnym terytorium**
(odparcie agresji
na Polskę):

- agresja podprogowa
- lokalny (ograniczony) konflikt zbrojny
- wojna na dużą skalę

**Wojna poza
terytorium RP**
(udział
w odparciu agresji
na sojusznika)

- Działania zbrojne
- Działania pozazbrojne

ODPIERANIE AGRESJI: DZIAŁANIA OBRONNE

RODZAJ AGRESJI	ZADANIA OBRONNE
SKRYTA INTERWENCJA (agresja podprogowa)	Reagowanie kryzysowe/obronne: ▪ Uruchomienie systemu reagowania kryzysowego ▪ Podwyższenie gotowości obronnej państwa ▪ Osłona granicy, obrona powietrzna i morska oraz działania przeciwdydwersyjne ▪ Wprowadzenie stanów nadzwyczajnych ▪ Uruchamianie reagowania kryzysowego w ramach UE i obronnego w ramach NATO (pokonanie bariery konsensusu!)
AGRESJA OGRANICZONA	Operacja obronna: ▪ Rozwinięcie strategiczne (mobilizacyjne i operacyjne) ▪ Prowadzenie narodowej operacji obronnej ▪ Udział w sojuszniczej operacji obronnej, w tym wydzielenie kontyngentu do obrony sojusznika
AGRESJA NA PEŁNĄ SKALĘ	PEŁNOWYMIAROWA SOJUSZNICZA KAMPANIA WOJENNA

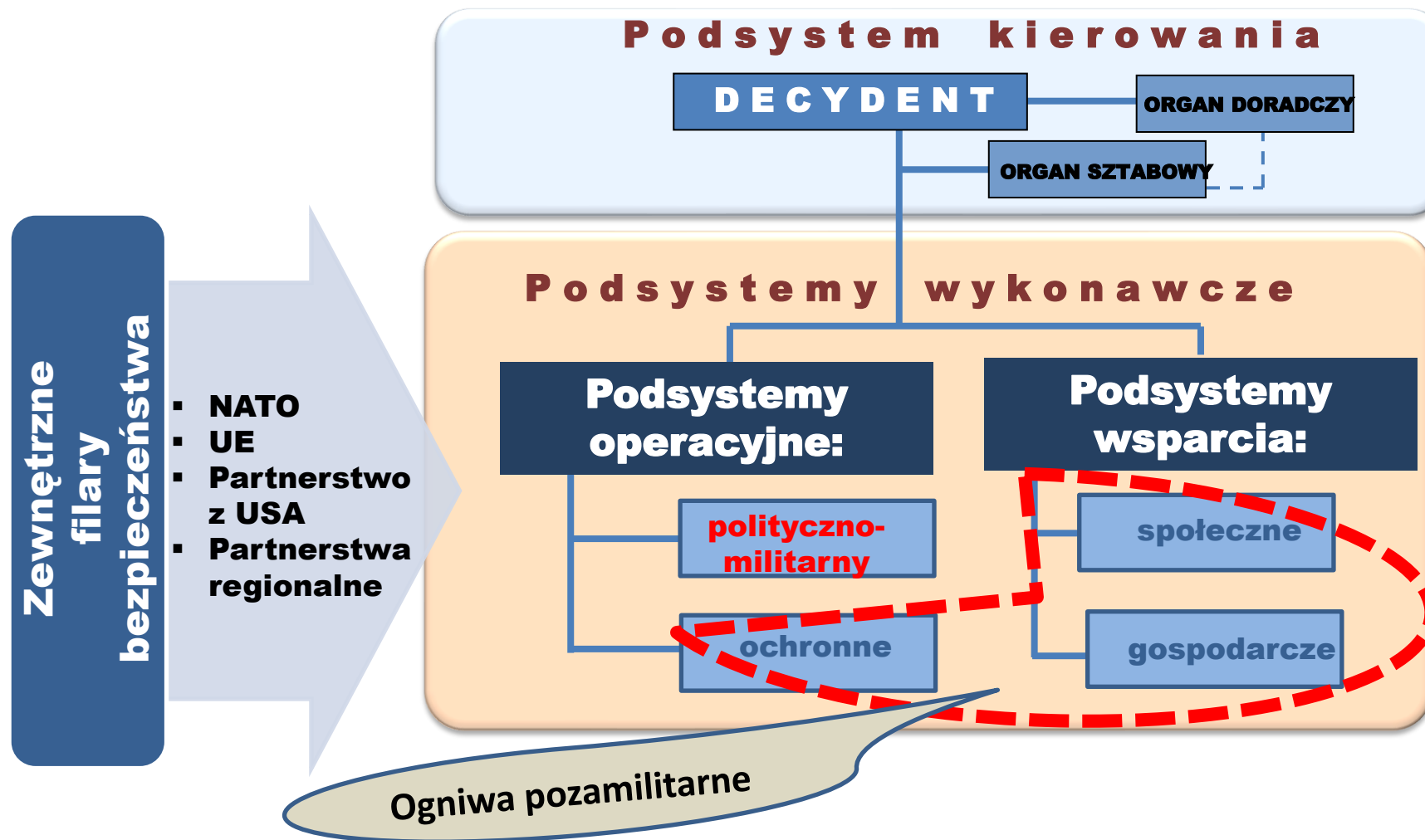
POLSKIE PRIORYTETY I DYLEMATY OBRONNE

- **Nie dać się zaskoczyć** agresją – strategicznie [wojną], operacyjnie [metodą agresji], taktycznie [czasem, miejscem...]
- **Reagować wyprzedzająco** i dążyć do jak najszybszego wciągnięcia sojuszu w reagowanie obronne
- **Być gotowym do samodzielnej obrony w sytuacji trudnokonsensusowej:** wtedy jak najdłużej nie dać się rozbić militarnie, by zyskać czas na reakcję sojuszniczą (**dylemat przestrzeni i czasu!** – obrona głęboka czy frontalna?)
- **Państwo podziemne - zbrojny ruch oporu:** powszechny (WOT?) czy profesjonalny (Wspec?)

STRATEGIA PREPARACYJNA

**(zadania w zakresie przygotowania
systemu bezpieczeństwa)**

System bezpieczeństwa państwa

Strategiczne wykorzystanie doświadczeń i wniosków z wojny w Ukrainie

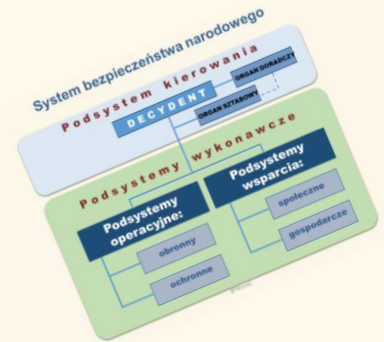
- **Różnica między reagowaniem bieżącym a przygotowaniem strategicznym w długiej perspektywie**
- **Bieżące reagowanie – to wszechstronne wspieranie Ukrainy**
- **W przygotowaniach strategicznych błędna jest metoda „**kopiuj/wklej**”, potrzebne decyzje w perspektywie wieloletniej i z uwzględnieniem warunków sojuszniczej obrony po wojnie rosyjsko-ukraińskiej**

STRATEGIA PREPARACYJNA: PRIORYTETY PRZYGOTOWANIA SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

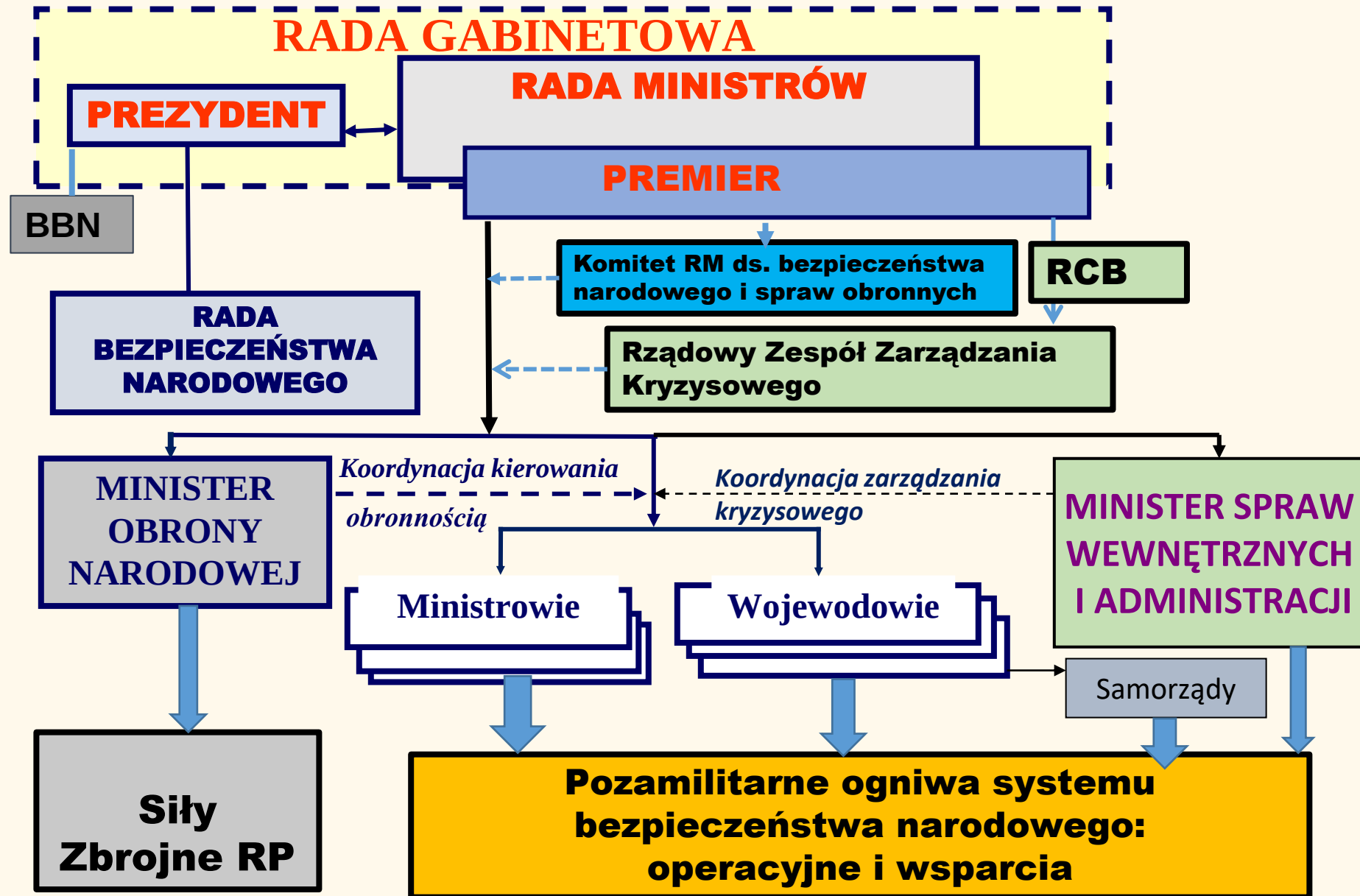
**1. Podsystem kierowania
bezpieczeństwem - integracja**

**2. Podsystemy operacyjne –
profesjonalizacja, rozwój
jakościowy**

**3. Podsystemy wsparcia –
powszechność przygotowań**

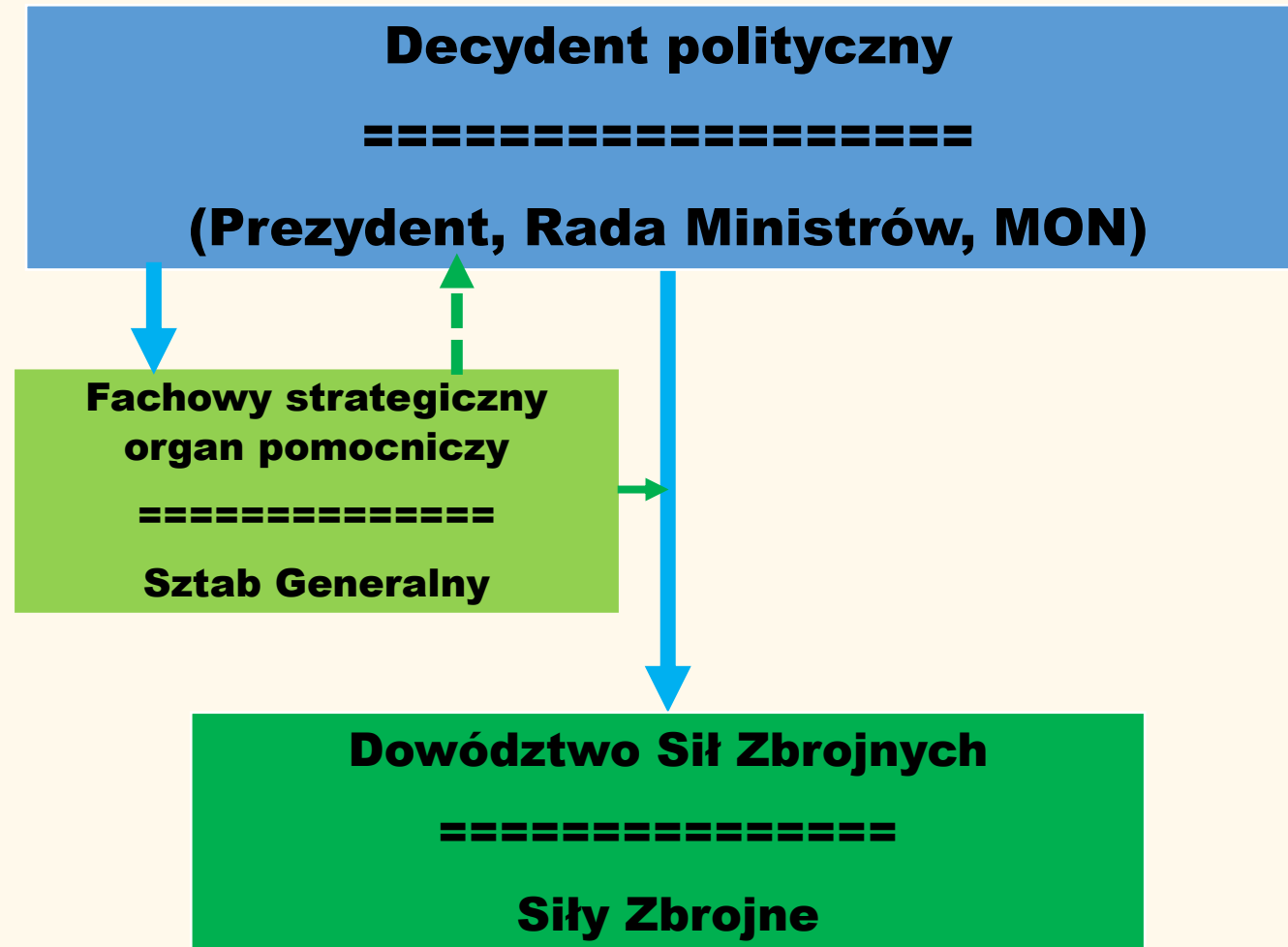
SYSTEM KIEROWANIA BEZPIECZEŃSTWEM

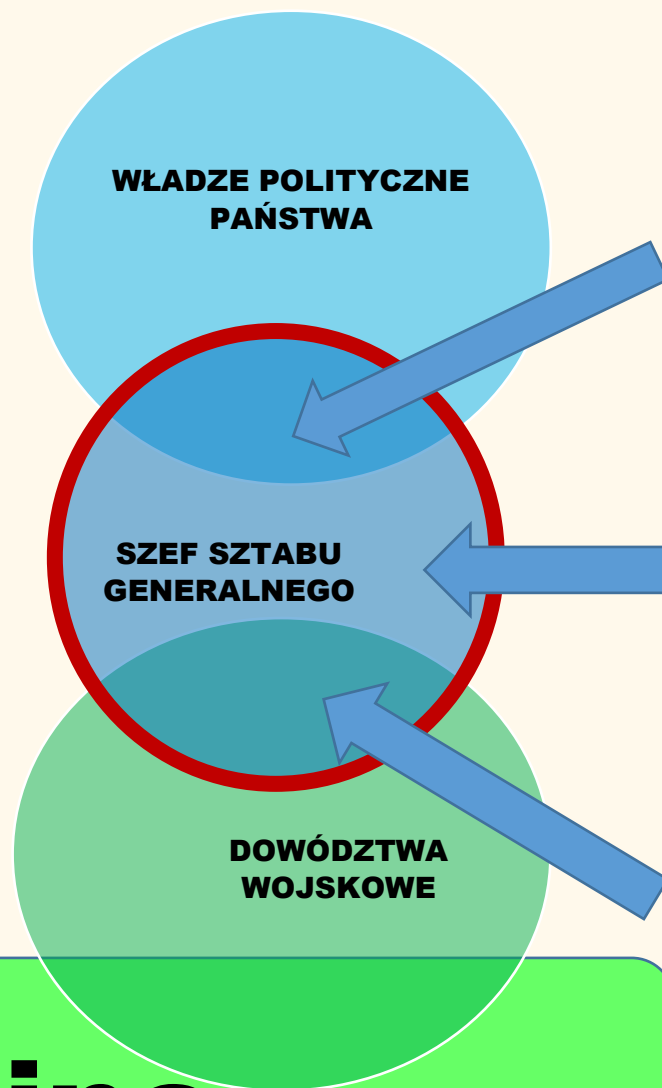
Doskonalenie systemu kierowania

- **Integracja funkcjonalna: obrona militarna, obrona/ochrona cywilna, zarządzanie/reagowanie kryzysowe**
- **Integracja instytucjonalna: na szczeblu rządu, województwa i samorządów**
- **Poprawa wykorzystania organów konstytucyjnych: Rada Gabinetowa, RBN**
- **Ewentualna zmiana Konstytucji: system prezydencki lub gabinetowy**

Teoretyczny model cywilnego kierowania Siłami Zbrojnymi (zwierzchnictwa polityczno-strategicznego)

**ROLA SZEFA SZTABU
GENERALNEGO JAKO
ZWORNIKA SYSTEMU
DEMOKRATYCZNEGO,
CYWILNO-WOJSKOWEGO
KIEROWANIA SIŁAMI
ZBROJNYMI**

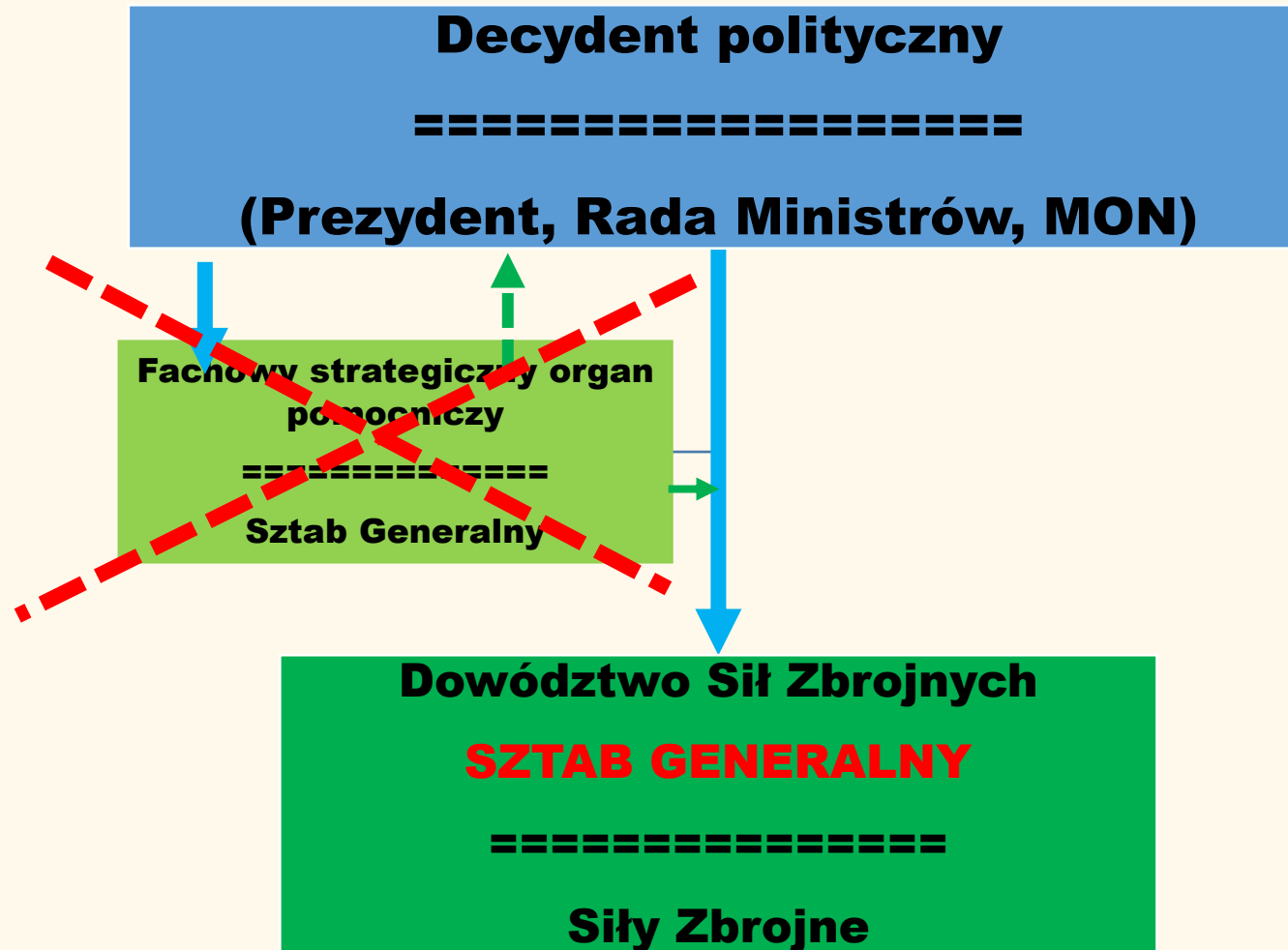

Zadania szefa SG:

- **Doradza Ministrowi Obrony Narodowej (w czasie wojny – także Prezydentowi RP) w kierowaniu SZ**
- **Planuje obronę państwa przez siły zbrojne oraz programuje ich wieloletni rozwój**
- **Nadzoruje z ramienia MON (w czasie wojny – także PRP) realizację zadań przez dowództwa SZ**

Siły Zbrojne

Praktyka **woluntarystycznego** cywilnego kierowania Siłami Zbrojnymi (zwierzchnictwa polityczno-strategicznego)

POŻĄDANE KIERUNKI DOSKONALENIA SYSTEMU KIEROWANIA I DOWODZENIA SIŁAMI ZBROJNYMI:

Usunięcie woluntaryzmu partyjnego: zwiększenie strategicznej roli szefa SGWP w organach państwowych. Rozdzielenie funkcji szefa SGWP i Dowódcy SZRP

Poziom państwa

Poziom sił zbrojnych

Priorytety rozwoju Sił Zbrojnych RP

▪ Paradigmat jakościowy a nie ilościowy:

- Sztandarem paradygmatu ilościowego jest **300 tys. armia czynna**: ryzyko pogorszenia jakości. Aby tylko utrzymać obecny poziom nowoczesności, potrzeba albo 3%PKB i 200 tys., albo 300 tys. i 4,5% PKB (z pozabudżetowym finansowaniem – tak jest, ale i tak potrzebne jest przyspieszenie jakościowe)
- Bariera demograficzna: **Duża armia na czas W – tak; duża armia w cz. P – nie.** Dlatego **priorytet dla wojsk rezerwy!!!**
- Profesjonalizm wojskowy – rekrutacja, szkolenie, apolityczność kadr dowódczych

▪ Struktura – priorytety organizacyjne:

- Uzupełnić wojska operacyjne do pełnych etatów.
- Stworzyć **formacje wojsk rezerwowych** (w tym na bazie części WOT)
- WOT włączyć w system dowodzenia wojskowego

▪ Modernizacja techniczna – priorytety

- Środki walki niekinetycznej/informacyjnej: **środki przeciwwzaskoczeniowe** (wywiad/kontrwywiad, środki kosmiczne), cyberbroń, środki WRE
- Środki rażenia i manewru: **obrona powietrzna** (przeciwrakietowa i przeciwlotnicza) i przeciwpancerna; śmigłowce i bezzałogowce/drony (powietrzne, morskie i lądowe); **broń precyzyjna** (rakietowa i artyleryjska) dalekiego zasięgu (lądowa, powietrzna i morska)

Pozamilitarne ogniwa systemu bezpieczeństwa narodowego

- **Dyplomacja: MSZ, przedstawicielstwa i ambasady**
- **Służby specjalne: ABW, AW, CBA, SKW, SWW**
- **Policja i pozostałe służby mundurowe: Straż Graniczna, Straż Pożarna, Służba Ochrony Państwa, Służba Więzienna, Służba Celną**
- **Przemysł obronny: państwowy, prywatny**
- **Infrastruktura obronna: obronne przygotowanie terytorium**
- **System powszechnej edukacji obronnej społeczeństwa**

Pozamilitarne podsystemy operacyjne

- **Służby specjalne (AW, ABW, CBA) – problem nadzoru**
- **Policja – uniknąć upolitycznienia**
- **Straż Graniczna – granice zewnętrzne UE**
- **Straż Pożarna – załączki OC na W**
- **SOP - profesjonalizm**

Gospodarcze i społeczne podsystemy wsparcia

- **Przemysł obronny – unowocześnienie przez kooperację międzynarodową**
- **Zapasy strategiczne – poziom krytyczny**
- **Systemy komunikacji – infrastruktura krytyczna, cyber-**
- **Edukacja – powszechność przygotowań**

SYNTEZA PRIORYTETÓW STRATEGICZNYCH RP

- **Strategiczne wykorzystanie doświadczeń i wniosków z wojny w Ukrainie** (nie metodą „kopiuj/wklej”)
- **Własny potencjał obronny** – podstawowy filar i gwarancja polskiego bezpieczeństwa; NATO, UE, strategiczne partnerstwa – filary wspierające
- **Zdolności do obrony kraju i przeciw-zaskoczeniowe** – polska specjalizacja w NATO i UE
- **Potrzeba umacniania podmiotowej obecności w zachodnich strukturach bezpieczeństwa oraz wiarygodności na arenie międzynarodowej**

Dziękuję😊

*Łączę Was
też na:
www.koziej.pl
@SKoziej*